Dokument zaaprobowany na spotkaniu Sekretarzy Generalnych, Helsinki, 27.01.2020
Poprawki techniczne 13.03.2020
Dokument przyjęty przez Konferencję Przewodniczących Parlamentów UE 10 maja 2021 w Berlinie, podczas prezydencji Niemiec
(Informacja dodana 20 listopada 2025)

Konferencja Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej

Wytyczne w sprawie współpracy międzyparlamentarnej w UE

Przewodniczący parlamentów narodowych państw członkowskich UE oraz Przewodniczący Parlamentu Europejskiego, zebrani na Konferencji Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej, mając na uwadze przepisy art. 10 ust. 2 i 12 Traktatu o Unii Europejskiej, przyjęli niniejsze wytyczne w celu udokumentowania naszego wspólnego stanowiska w sprawie form i praktyki współpracy międzyparlamentarnej w Unii Europejskiej, zestawienia podstaw prawnych takiej współpracy, a tym samym promowania wkładu parlamentów narodowych w prawidłowe funkcjonowanie Unii, zgodnie z art. 9 Protokołu w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej.

1. Cele i zakres współpracy międzyparlamentarnej

Podstawowe cele współpracy międzyparlamentarnej w Unii Europejskiej obejmują:

a) promowanie wymiany informacji i najlepszych praktyk między parlamentami narodowymi i Parlamentem Europejskim w celu wzmocnienia parlamentarnej kontroli, wpływu i badań na wszystkich szczeblach;

b) zapewnienie efektywnego wykonywania kompetencji parlamentarnych w sprawach UE, w szczególności w dziedzinie monitorowania [stosowania] zasad pomocniczości i proporcjonalności;

c) promowanie współpracy z parlamentami państw trzecich.

2. Ramy

Współpraca międzyparlamentarna w Unii Europejskiej odbywa się w ramach spotkań międzyparlamentarnych: stałych, cyklicznych i *ad hoc*. Współpraca ta jest regulowana przez traktat, prawo wtórne UE lub wspólne porozumienie Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych. Ramy określają struktury wsparcia ustanawiane wspólnie przez Parlament Europejski i parlamenty narodowe.

2.1 Konferencja Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej

Konferencja Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej („Konferencja Speakerów UE”,

„KPPUE") stanowi forum wymiany opinii, informacji i doświadczeń między przewodniczącymi parlamentów narodowych w UE i przewodniczącym Parlamentu Europejskiego. Tematyka konferencji jest związana z rolą parlamentów i organizacją funkcji parlamentarnych. KPPUE promuje także działalność badawczą oraz wspólne działania w odniesieniu do form i instrumentów współpracy międzyparlamentarnej. Konferencja, zgodnie ze swymi zasadami podstawowymi, nadzoruje koordynację działalności międzyparlamentarnej w ramach UE.

Dokumenty:

Sztokholmskie zasady podstawowe Konferencji Przewodniczących Parlamentów UE, Sztokholm, 15 maja 2010

2.2 COSAC – Konferencja Komisji do Spraw Unijnych Parlamentów Unii Europejskiej

COSAC to konferencja, o której mowa w art. 10 Protokołu w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej, stanowiącego załącznik do Traktatu UE. COSAC może przedkładać wszelkie uwagi, które uzna za właściwe, pod rozwagę Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji. Ponadto COSAC może wspierać wymianę informacji i najlepszych praktyk między parlamentami narodowymi i Parlamentem Europejskim, w tym między ich wyspecjalizowanymi komisjami. Uwagi przedłożone przez konferencję nie wiążą parlamentów narodowych ani nie przesądzają ich stanowiska.

Dokumenty:

Protokół [nr 1] w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej, Dz.U. UE 2016 C 202, s. 201

Regulamin Konferencji Komisji do Spraw Unijnych Parlamentów Unii Europejskiej, Dz.U. UE 2011 C 229, s. 1

2.3 Konferencja Międzyparlamentarna ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa oraz Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony (KM WPZiB/WPBiO)

KM WPZiB/WPBiO debatuje nad kwestiami wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, w tym wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony. Konferencja zapewnia ramy wymiany informacji i najlepszych praktyk w dziedzinie unijnej wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) oraz wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO), w celu umożliwienia parlamentom narodowym i Parlamentowi Europejskiemu dostępu do pełnych informacji w toku wykonywania ich zadań w tym obszarze polityki.

Dokumenty:

Regulamin Konferencji Międzyparlamentarnej ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa oraz Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony, przyjęty na Cyprze, wrzesień 2012, zmieniony w Rzymie, listopad 2014

2.4 Konferencja Międzyparlamentarna ds. Stabilności, Koordynacji i Zarządzania Gospodarczego w Unii Europejskiej (KM SKZG)

KM SKZG zapewnia ramy debaty i wymiany informacji oraz najlepszych praktyk w zakresie wdrażania przepisów Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej (pakt fiskalny). Jej celem jest wzmocnienie współpracy między parlamentami narodowymi i Parlamentem Europejskim oraz udział w zapewnianiu demokratycznej rozliczalności w zakresie zarządzania gospodarczego i polityki budżetowej w UE, w szczególności w UGW.

Dokumenty:

Traktat o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej

Regulamin Konferencji Międzyparlamentarnej ds. Stabilności, Koordynacji i Zarządzania Gospodarczego w Unii Europejskiej, Luksemburg, 15 listopada 2015

2.5 Grupa ds. Wspólnej Kontroli Parlamentarnej Europolu (GWKP)

GWKP została utworzona na podstawie art. 88 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) z myślą o wspólnej kontroli działań Europolu przez Parlament Europejski i parlamenty narodowe, w celu zapewnienia rozliczalności i transparentności Europolu. GWKP monitoruje działania Europolu służące realizacji jego zadań, w tym wpływ tych działań na podstawowe prawa i wolności osób fizycznych. Przysługujące GWKP prawo do informacji i prawo do bycia konsultowanym są uregulowane w art. 51 rozporządzenia w sprawie Europolu. Przedstawiciel GWKP może uczestniczyć w spotkaniach zarządu Europolu jako obserwator bez prawa głosu.

Dokumenty:

Art. 88 Traktatu o funkcjonowaniu UE - Europol

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/794 z dnia 11 maja 2016 w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol) […], Dz.U. UE 2016 L 135, s. 53 3 Regulamin Grupy ds. Wspólnej Kontroli Parlamentarnej Europolu, przyjęty w Sofii, marzec 2018, zmieniony w Brukseli, wrzesień 2019

2.6 Międzyparlamentarne Spotkanie Komisji w sprawie wspólnej oceny działalności Eurojustu

Międzyparlamentarne Spotkanie Komisji w sprawie wspólnej oceny działalności Eurojustu przez Parlament Europejski i parlamenty narodowe (MSK ws. Eurojustu) zostało utworzone na mocy art. 67 Regulaminu Eurojustu, zgodnie z art. 85 TFUE. Raz do roku przewodniczący Eurojustu występuje przed Międzyparlamentarnym Spotkaniem Komisji, aby omówić dotychczasowe działania Eurojustu oraz przedstawić roczny raport lub inne kluczowe dokumenty Eurojustu.

Dokumenty:

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1727 z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojust) oraz zastąpienia i uchylenia decyzji Rady 2002/187/WSiSW, Dz.U. UE. 2018 L 295, s. 138

2.7 Grupa ds. Wspólnej Kontroli Parlamentarnej nad Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej

Parlament Europejski i Rada przyjęły rozporządzenie w sprawie Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej w dniu 13 listopada 2019. W art. 112 tego rozporządzenia przewidziano, że Parlament Europejski i parlamenty narodowe mogą współpracować w ramach postanowień art. 9 Protokołu nr 1 w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej załączonego do TUE i TFUE.

Dokumenty:

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dn. 13 listopada 2019 w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej [...], Dz.U. UE 2019 L 295, s.1

2.8 Inne spotkania międzyparlamentarne

Parlament państwa członkowskiego, które sprawuje rotacyjną prezydencję Rady UE, oraz Parlament Europejski mogą organizować spotkania lub konferencje międzyparlamentarne na tematy stanowiące przedmiot wspólnego zainteresowania. Mogą one przyjmować rozmaite formaty, takie jak wspólne spotkania parlamentarne, wspólne spotkania komisji czy międzyparlamentarne spotkania komisji, organizowane przez Parlament Europejski.

Organizując te spotkania, organ zwołujący dba o ich skoordynowanie z kalendarzem stałych spotkań międzyparlamentarnych, tak aby uniknąć nakładania się i powielania działań.

3. Struktury wsparcia

3.1 Spotkanie sekretarzy generalnych parlamentów UE

Sekretarze generalni lub inni wyznaczeni urzędnicy zwołują regularne spotkania w celu opracowania agendy i debat Konferencji Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej oraz w celu rozstrzygnięcia wszelkich innych kwestii, które mogą być konieczne. Spotkania sekretarzy generalnych są przygotowywane i prowadzone przez sekretarza generalnego lub innych wyznaczonych urzędników parlamentu, który sprawuje prezydencję Konferencji Przewodniczących Parlamentów, po przeprowadzeniu konsultacji z poprzednią i następną prezydencją.

Rola spotkań sekretarzy generalnych jest uregulowana w art. 8 *Sztokholmskich zasad podstawowych Konferencji Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej* (powyżej).

3.2 Przedstawiciele parlamentów narodowych przy UE

Przedstawiciele parlamentów narodowych i urzędnicy łącznikowi wnoszą wkład we współpracę międzyparlamentarną poprzez ułatwianie regularnej wymiany informacji między poszczególnymi parlamentami narodowymi oraz między parlamentami narodowymi a instytucjami europejskimi.

3.3 IPEX

IPEX (Międzyparlamentarna Wymiana Informacji w sprawach UE) to publicznie dostępna platforma i sieć wymiany informacji między parlamentami narodowymi i Parlamentem Europejskim. IPEX jest wspólnym przedsięwzięciem. Jego baza danych zawiera projekty legislacyjne, dokumenty konsultacyjne i informacyjne przekazywane przez Komisję Europejską oraz informacje dotyczące badania dokumentów UE wprowadzane przez parlamenty narodowe, w tym w ramach procedury pomocniczości i w dialogu politycznym z Komisją Europejską. IPEX zapewnia hosting stron internetowych i służy jako „pamięć instytucjonalna" stałych konferencji międzyparlamentarnych UE. IPEX zawiera kalendarz spotkań i wydarzeń międzyparlamentarnych w Unii Europejskiej.

Dokumenty:

Wytyczne IPEX, przyjęte na spotkaniu sekretarzy generalnych, Rzym, 13 marca 2015

3.4 Europejskie Centrum Badań i Dokumentacji Parlamentarnej

Europejskie Centrum Badań i Dokumentacji Parlamentarnej (ECPRD) jest prowadzone przez Parlament Europejski, Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy oraz parlamenty narodowe państw członkowskich UE i Rady Europy. ECPRD zapewnia sieć, za pośrednictwem której są rozpatrywane wnioski parlamentów o udzielenie informacji dotyczących, między innymi, doświadczenia prawodawczego i praktyk parlamentarnych. Seminaria organizowane przez parlamenty należące do

ECPRD umożliwiają uczestnikom reprezentującym parlamenty członkowskie wymianę doświadczeń i praktyk.

Dokumenty:

Statutes of the ECPRD

---

[i] Art. 10 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej.

Obywatele są bezpośrednio reprezentowani na poziomie Unii w Parlamencie Europejskim.

Państwa Członkowskie są reprezentowane w Radzie Europejskiej przez swoich szefów państw lub rządów, a w Radzie przez swoje rządy; szefowie państw lub rządów i rządy odpowiadają demokratycznie przed parlamentami narodowymi albo przed swoimi obywatelami.

Art. 12 Traktatu o Unii Europejskiej.

Parlamenty narodowe aktywnie przyczyniają się do prawidłowego funkcjonowania Unii:

(a) otrzymując od instytucji Unii informacje oraz projekty aktów ustawodawczych Unii zgodnie z Protokołem w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej;

(b) czuwając nad poszanowaniem zasady pomocniczości zgodnie z procedurami przewidzianymi w Protokole w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności;

(c) uczestnicząc, w ramach przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w mechanizmach oceniających wykonanie polityk Unii w tej dziedzinie, zgodnie z artykułem 70 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, oraz włączając się w polityczną kontrolę Europolu i ocenę działalności Eurojustu, zgodnie z artykułami 88 i 85 tego Traktatu;

(d) uczestnicząc w procedurach zmiany Traktatów, zgodnie z artykułem 48 niniejszego Traktatu;

(e) otrzymując informacje na temat wniosków o przystąpienie do Unii, zgodnie z artykułem 49 niniejszego Traktatu;

(f) uczestnicząc we współpracy międzyparlamentarnej między parlamentami narodowymi i z Parlamentem Europejskim, zgodnie z Protokołem w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej.